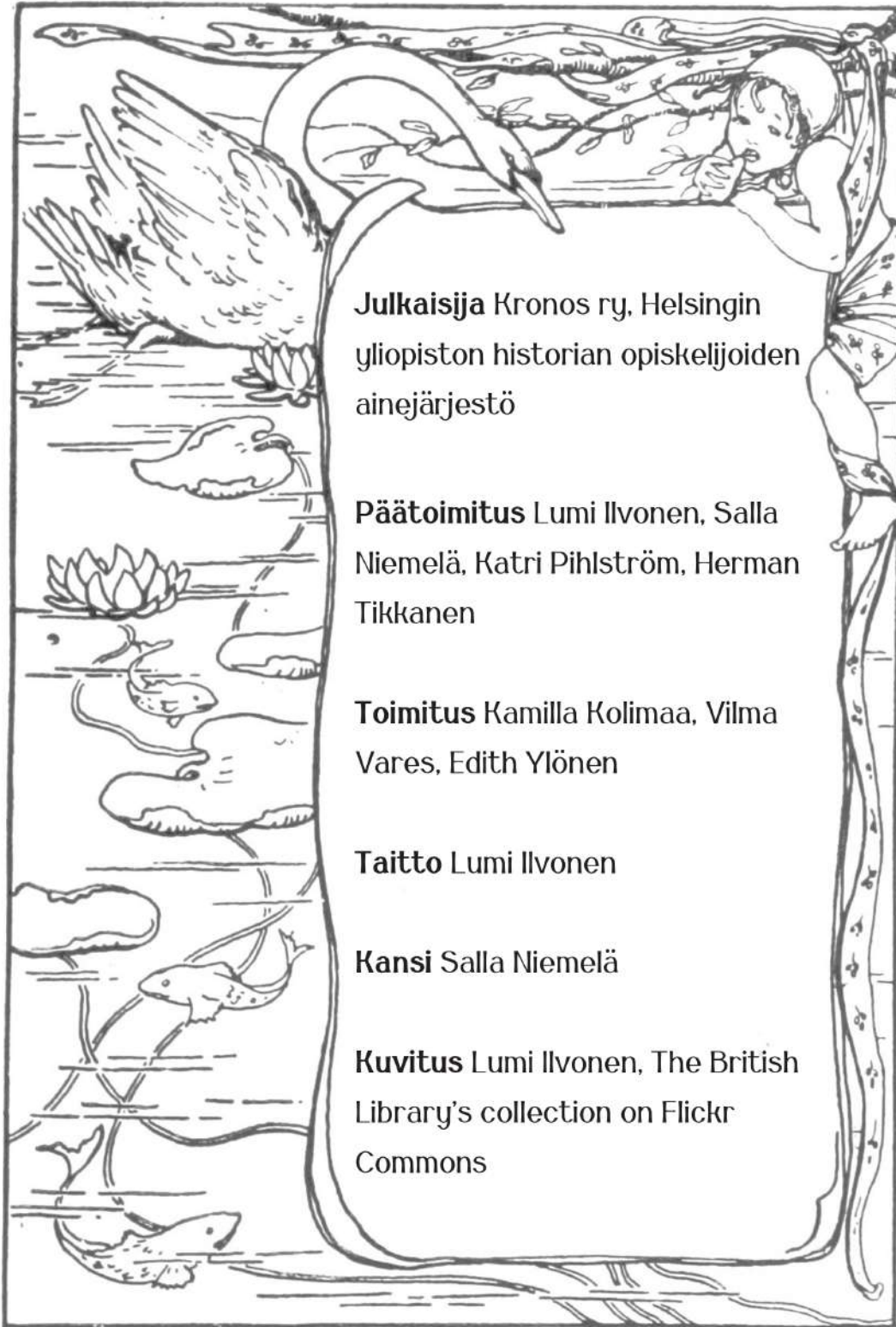

KRONIKKA

2/2024

Julkaisija Kronos ry, Helsingin yliopiston historian opiskelijoiden ainejärjestö

Päätoimitus Lumi Ilvonen, Salla Niemelä, Katri Pihlström, Herman Tikkanen

Toimitus Kamilla Kolimaa, Vilma Vares, Edith Ylönen

Taitto Lumi Ilvonen

Kansi Salla Niemelä

Kuvitus Lumi Ilvonen, The British Library's collection on Flickr Commons

Sisällys

Pääkirjoitus	4
Puheenjohtajan palsta	7
Wäinö III:n muistokirjoitus	8
Vappuhumua ja katsaus kuluneeseen lukuvuoteen	10
Tapahtunutta	14
Runoja	18
Resepti: Pula-ajan porkkanapyörykät	24
Eriarvoisuuden ihannointia?	26
"Jeesus tulee, oletko valmis?"	33

Pääkirjoitus

Maisterifuksin mietteitä opiskelun pariin palaamisesta

Joskus edellisellä vuosikymmenellä, kun Iso-Britannia valui hiljalleen innottomasti kohti brexitiä, sanoin saarivaltiolle ”bye”, pakkasin laukkuni, ja lähdin kandidaatin paperit kainalossa kohti Suomea. Olin tuolloin saanut opiskelusta tarpeekseni ja siirryin joksikin aikaa täyspäiväiseksi joutenolijaksi (tila, jota ei pidä sekoittaa varsinaiseen työttömyyteen, joka on huomattavasti ikävämpi tila). Pelattuani sen pelin loppuun – eli siinä kohtaa, kun ääretön vapaa-aika ja velvollisuuksien puute (yhdistettynä toki alati kasvavaan varallisuuden vajeeseen) eivät enää tuottaneetkaan vapauden tunnetta vaan tekivät elämästä vaikeasti hahmotettavan, pelottavan ja äärettömältä tuntuvan kokonaisuuden – ryhdyin tekemään erilaisia osa-aikatöitä. Lopulta aikuisten elämä palaverineen, työaikaleimauksineen, ja pahaa kahvia tauottomasti ulos suoltaneen masiinan vieressä kiusallisesti käytävine sää-aiheisine keskusteluineen kutsui minutkin muutama vuosi sitten istumaan tietokoneen ääreen aamukahdeksasta kello neljään iltapäivällä, kuten kunnolliset laji- ja ikätoverini olivat jo vuosia tehneet.

Kaikissa edellä mainituissa elämänvaiheissa koin oppineeni itsestäni ja elämästä paljon. Joutenolo opetti kaltaiseni otsaverisuonien viljelijän ottamaan hiukan rennommin, ja arvostamaan esimerkiksi hitaita, pitkiä, yksinäisiä kävelyitä metsän keskellä. Työmailla työskennellessäni opin puolestani heräämään aikaisin – noin puoli viiden maissa – ja huomaamaan, että aamuisin maailma on monesti aika kaunis, ennen kuin ihmiset täyttävät sen. Työelämässä ylipäänsä huomasin myös oppineeni

sietämään turhautumista ja tylsyyttä paremmin, kuin mitä olin aikaisemmin osannut. Ajattelin kehittyneeni ja kasvaneeni ihmisenä. Siksi ajattelin, että ehkäpä voisinkin ryhtyä opintovapaita hyödyntämään.

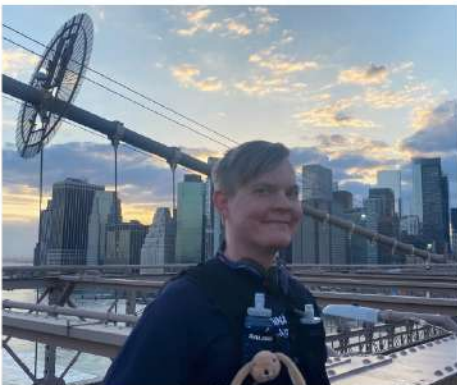
Monille muille – ja itsellenikin, kun ajatuksen sain ensimmäistä kertaa päähäni – opintoihin ryhtyminen saattaisi herättää tunteuksia ihanasta paluusta nuoruuden vapauteen. Varsin nopeasti opintojen alun lähestyessä aloin kuitenkin panikoida, sillä tiedän ajan kullanneen muistoni: opiskeluaikani, joista löydän kyllä paljon myös hyvää, olivat elämässäni myös hyvin ahdistavaa aikaa. Ajattelin kuitenkin, että olin muuttunut, enkä kokisi opiskelua enää toisella kierroksella niin ahdistavaksi.

Huomasin kuitenkin edelleen lankeavani samoihin virheisiin kuin aiemmallakin kierroksella. Vaikka rakastin ja rakastan esimerkiksi lukemista ja oppimista, en osaa vieläkään kunnolla suhtautua muodollisen opiskelun vaatimukseen. Vaadin itseltäni liikaa ja tavoittelen täydellisyyttä siinä määrin, että usein saan lopulta hädin tuskin mitään tehtyä. Tiedostan aiempaa paremmin, että pidän rimaa tarpeettoman korkealla, mutta en vielä osaa toimia tämän tietoni mukaisesti. Pyrin muistuttamaan itseäni siitä, että opiskelen itseäni, en muita varten, mutta en aina osaa kuunnella itseäni. Ehkä opin pikkuhiljaa. Eräs positiivinen muutos, joka elämässäni on maisterifuksina tapahtunut verrattuna ensimmäisiin opiskeluvuosiini, on opiskelun (ja elämän ylipäänsä) aiheuttaman ahdistuksen pakoilukeino: esimerkiksi liikunta on korvannut ajoittain holtittoman päihteidenkäytön, vaikka esimerkiksi oluesta edelleen pidänkin. Pyörin kuitenkin nykyään mieluummin päämäärättömästi pyörällä kuin baareissa, joskin toisinaan pubin puheensorina edel-

leen houkutteleekin vanhan *flâneurin* pysähtymään ihmettelemään maailmaa, ja pidätän oikeuden kuluttaa Black Doorin nahkaista ikkunanojatuolia jatkossakin.

Älkää ymmärtäkö väärin: ei minun aikaisempi opiskelijaelämäni mitään pohjatonta kärsimystä ollut, eikä ole nykyinenkään. Olen vain kovasti taipuvainen ahdistukseen. Mitä paremmin olen sen faktan ajan kanssa hyväksynyt – sen sijaan, että koittaisin sitä pakoilla tai piilotella – sitä paremmin olen sen kanssa oppinut elämään ja hyväksymään itseni, ja elämä on muuttunut mukavammaksi, vaikka huomasinkin, että esimerkiksi koulun penkillä joudun vieläkin harjoittelemaan itseni kanssa olemista.

Suurin osa tämän tekstin lukijoista lienee minua vähintään kymmenen vuotta nuorempia, ja kaikilla on varmasti omia ongelmiaan, ahdistusta tulevaisuudesta, opinnoista, ja monista muista, täysin legitimeistä huolenaiheista. Niin ainakin itselläni oli. Yksi huolenaiheistani nuoruutta ihannoivan kulttuurimme keskellä minulle oli se, että kaiken murehtimisen keskellä en aina osannut kunnolla nauttia niistä vuosista, joidenka olin uskotellut itselleni olevan elämän parhaita. Stressasin siitä, että en tulisi olemaan ikuisesti 23-vuotias. Nyt olen erittäin iloinen, että en enää koskaan joudu olemaan 23-vuotias.

PS: En minä niin kauhean vanha ole, 31 tai jotain sinne päin. Mutta joudun olemaan emojijen kanssa tarkkana, kun en niitä käyttäessäni enää tiedä, mitä ne muille Kronoslaisille tarkoittavat.

Herman Tikkanen

Puheenjohtajan palsta

Tervehdys!

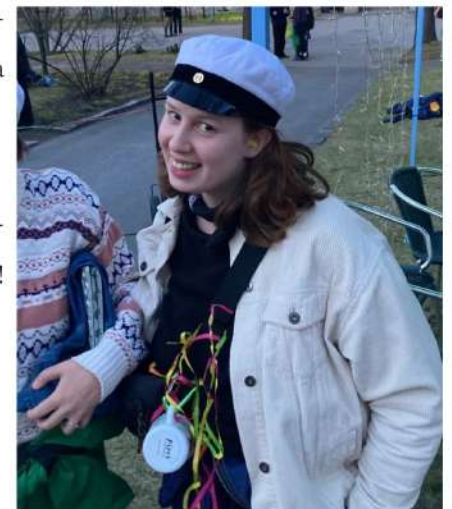
Kevätlukukausi on ollut pitkä ja luminen, mutta vihdoin ollaan vähitellen siirtymässä kesälaitumille. Ainakin allekirjoittaneella on yhä yksi essee rästissä ja yhtä sun toista hoidettavaa ennen kuun vaihdetta, mutta mieli alkaa jo olla lomamoodissa. Ainakin itselleni kesä tuntuu tarpeelliselta huilitauolta tiiviin opiskelun ja järjestötoiminnan täyteen lukukauden jäljiltä. Toivonkin tulevilta kuukausilta sopivasti lepoa ja kivoja kesäjuttuja.

Kronoksen hieno, tapahtumarikas kevät huipentui vappuviikkoon, jonka aikana ehdittiin niin sitsata Eidoksen ja Historiuksen kanssa, haudata Wäinö III (rauha hänen muistolleen) kuin seppelöidä Kleio Kansallisarkistolla. Viikon huipensi Topelian pihan yhteishumanistinen vappuaatto, jossa sää suosi ihmeellisellä tavalla ja tunnelma oli mainio. Suurkiitos kaikille tapahtuman järjestämiseen osallistuneille! Toivottavasti Topelian vapusta tulee joka-vuotinen perinne ja hieno tapahtuma saa jatkoa ensi vuonna.

Toivotan kaikille ihanaa ja aurinkoista kesää, piti se sitten sisällään töitä tai lomailua! Nähdään syksyllä tapahtumissa <3

Edith Ylönen

Kronoksen varapuheenjohtaja

Muistokirjoitus

Wäinö III

Rakas maskottikaktuksemme Wäinö III siirtyi vappuviikon sunnuntaina 28.4. lopullisesti ajasta ikuisuuteen arvokkaan hautajaisseremonian saattelemana. Alkuperäinen Wäinö-kaktus oli vuosijuhlahahja sisarainejärjestöltämme Historicukselta, ja edesmenneitä edeltäjiään seuranneen Wäinö III:n valtakausi alkoi vuodesta 2010. Kaktus ehti siis tuoda kronoslaisille iloa ja kunniaa yli vuosikymmenen ajan, ennen kuin valitettavasti pandemian aikana menehtyi suojele- ja kasteluyrityksistä huolimatta.

Hautajaisia vietettiin Kaivopuistossa ruumiinsaaton, kaktusvastaava Jonatan Hjeltnin puheen sekä Wäinö III:n muistoksi pidetyn hiljaisen hetken saattelemana. Tilaisuutta säestivät Teinilaulu sekä torvimusiikki, toisin sanoen Kronoksen virsi, jonka Vilma Vares esitti pasuunalla. Wäinö III lepäsi arvolleen kuuluvasti Lumi Ilvosen askartelemassa vaaleanpunaisessa coquette-arkussaan, joka on säästetty muistomerkkinä ja löytyy tulevaisuudessa Kronoksen opiskelijahuoneelta. Muistotilaisuus järjestettiin hartaissa tunnelmissa Humanistiklusterilla – yhteisöllisyys ja yhteen tuleminen auttavat onneksi kestämaan surun keskellä.

Vaikka kaipaus ja murhe Wäinö III:n poismenosta tuntuisivat ylitsepääsemättömiltä, muistakaamme kuitenkin ennen kaikkea juhlistaa rakkaan kaktuksemme elämää, sekä toivoa opiskelijahuonetta jo pitkään koristaneen Wäinö IV:n pitkää hallintokautta nykyisen ja tulevien kaktusvastaavien huomassa. Levätköön Wäinö III rauhassa, ja kauan eläköön Wäinö IV!

Vappuhumua ja katsaus kuluneeseen lukuvuoteen

Ikuista vappua on nyt asiaankuuluvalla hartaudella vietetty, ja myös Kronikan on muun Kronoksen tavoin aika siirtyä kohti kesälomaa. Jipii! Kulunutta lukuvuotta 2023-24 on jälleen vietetty maalla ja merellä, Alina-salissa ja Humanistiklusterilla, kulttuuriekskursioilla ja vuosijuhlilla, mutta toki myös luentosaleissa, Kaisa-kirjastossa ja Unicafen pöydissä. Kronikan suurelta osin fuksivuottaan lopetteleva päätoimitus haluaakin siis kiittää kronoslaisia pitkästä mutta sitäkin antoisammasta vuodesta!

Tapahtumarikkaan vappuviikon juhliminen alkoi Nylands Nationilta, missä Kronos järjesti yhdessä Historicuksen ja Eidoksen kanssa Wanhan Ajan Vappua heijastelevat yhteissitsit viikkoa ennen pääpäivää. Sitsipäivän huhtikuinen lumimyrsky herätti huolta vappusäästä – onneksi turhaan. Vappuviikkoon mahtui haalarimerkkien ompelua, henkiin herätetyn Pre-Wapun juhlintaa Humanistiklusterilla, musavisailua Seurasaaressa sekä rakkaan edesmenneen maskottikaktuksemme Wäinö III:n asianmukainen haudaus ja muistotilaisuus (muistokirjoitus löytyy tämän Kronikan sivulta 8).

Itse vappua juhlintiin historiallisessa, uskomattomassa auringonpaisteessa. Perinteiden mukaan Kleio seppelöitiin, Manta lakitettiin (tavallaan), ja vappupäivänä pikniköitiin Kaivopuistossa. Myös uusia perinteitä aloitettiin. Päiväohjelma tapahtui Suomenlinnan sijaan keväisessä Tokoinrannassa, ja ensimmäistä kertaa järjestettyä Humanistien vappua juhlintiin riemuisissa tunnelmissa Topelian sisäpihalla. Myös tänä vuonna Kansalaistorilla lakitettu Manta oli peruskorjauksista oikeastaan

Havis Amandan pinkki pikkusisko – Kansalaistorin tiivis tunnelma oli kuitenkin täynnä juhlahumua, ja ensi vuonna Manta pitäisi saada ylioppilaslakkinsa taas Kauppatorilla.

Allekirjoittaneella ei tällä hetkellä löydy vappuun tai omaan fuksivuoteensa liittyvän ilon ja kiitollisuuden ilmaisemiseksi juuri muuta sanottavaa kuin ”hölliihän se”, joten Kronikka ojentaa puheenvuoron nyt muille kronoslaisille, erityisesti fuksivuotensa päättäneille ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Samalla päätoimitus haluaa kiittää ja kumartaa vielä kerran sekä toivottaa kronoslaisille ihanaa kesää!

Fiiliksiä vapusta ja vappuviikosta:

“erittäin jeees!! humanistien vappu oli tosi kiva, toivottavasti pystytään järkkämään myös tulevaisuudessa”

- Silja

“Slay 5/5 bängäs”

- anonyymi

Kuva: Sakari Bister

“Hyvät (ja väsyneet) fiilikset! Paljon kivoja ja erilaisia tapahtumia, mutta hauskaa oli ”

- anonyymi

“Vappu oli ihana! Oli todella mukavaa viettää vappua koko viikon ajan, ja kaikki osallistumani tapahtumat olivat hauskoja ja hyvin järjestettyjä. Erityisesti pidin hissitseistä, fuksikasteesta, lipunryöstöstä ja Topelian sisäpihan tapahtumasta. Paras (ja ensimmäinen) opiskelijavappu!”

- anonyymi

“Vappuviikolla oli kiva päästä tutustumaan vappuperinteisiin, Kleio sai seppeleensä ja ”Manta” lakkinsa keväisissä tunnelmissa. Mielessä on etenkin humanistien vappu ja vappupäivän piknik, molemmat oli mielestäni onnistuneita tapahtumia!”

- Salla Niemelä

Fiiliksiä kuluneesta lukuvuodesta ja sen tapahtumista / fuksivuoden parhaat palat:

“hyvä ja tapahtumarikas fuksivuosi, paljon uusia ja kivoja ihmisiä! + mielenkiintoisia luentoja & loistavia opettajia”

- anonyymi

“it has been crazy, it has been party – highlights on salee fuksirisse, jotkut niistä miljoonista sitseistä ja pikkujoulut! ps. järjestötoiminta on kivaa ja rakastan olla epävirallinen järjestötoimija”

- anonyymi

“Ihmiset, Kronos ja koko yhteisö! Ihanaa tutustua uusiin ihmisiin jaaaaa tutustuminen opiskeluelämään on ollut ihanaa, parhaita tapahtumia varmaankin fuksirisse ja vappu. Kaikenlaiset sitsit ja bileet on ollu tosi kivoja, myös niiden järjestäminen ja siivoaminen” - anonyymi

“Tuntuu, että fuksivuosi meni aika nopeasti. Paikoin kiireisestäkin syksystä selvitettiin ja yliopisto-opintoihin alkaa jo tottumaan. Lukuvuoden aikana on ehtinyt olla monenlaista tapahtumaa, joista on jäänyt mukavia muistoja. Pidän etenkin sitseistä, joissa on ollut kiva viettää aikaa yhdessä muiden kanssa. Yhtenä parhaimmista jutuista täytyy tietenkin mainita myös Kronikan tekeminen! :)”

- Salla Niemelä

“tosi kiva vuosi! kivoina juttuina tulee mieleen esim. fuksirisse, vujut, monet sitsit ja vappu. ja lounaat unelian topecafessa xx”

- Silja

Tapautunutta

- yhden kronoslaisen otoksia kevään tapahtumista

Teksti ja kuvat: Lumi Ilvonen

8.2. Kaverisitsit

Kronoksen kevät lähti käyntiin Alina-salissa järjestetyillä kaverisitseillä. Ystävänäpäiväteemaisesti koristelluilla sitseillä oli sekä kronoslaisia että heidän ystäviään. Tunnelma oli ystävällinen ja riemukas eli asianmukainen.

13.2. Laskiainen

Laskiaista vietettiin Kaivopuistossa, jonka jälkeen Kronos vietti Humanistiklusterilla aikaa hernekeiton ja laskaispullien parissa. Ja yllättäen myös toistensa parissa. Illemmalla Humaisticum järjesti After Ski -tapahtuman Alina-salissa.

28.2. Maailmanlopun disko -sitsit

Maailma ei sitsien nimestä huolimatta loppunut pääsiäisenä, mutta kronoslaiset sitsasivat kuin viimeistä kertaa. Pastasalaatti oli niin hyvää, että se olisi kyllä kelvannut viimeiseksi ehtoolliseksi.

23.4. Vappusitsit

Kronoksen vappuviikko pyörähti käyntiin Historiituksen ja Eidoksen kanssa järjestetyillä yhteisillä vappusitseillä Nylands Nationilla. Meno sekä näytti historialliselta että oli historiallisen mukavaa.

26.4. Pre-Vappu

Pre-Vapun pitkää perinnettä jatkettiin vihdoin ja vappuviikon perjantaina pääsimme nauttimaan vapun tunnelmista muunmuassa pallomeressä ja karaokesa, Humanistiklusterilla tietysti.

1.5. Vappu

Itse vappuaatto aloitettiin seppelöimällä Kansallisarkiston katolla komeileva Kleion patsas vuoden superfuksien toimesta.

Kleion seppelöinnin jälkeen kuulimme rakkaan puheenjohtajamme vappupuheen Kansallisarkiston parvekkeelta. Kaikesta oltiin samaa mieltä. Ainakin minä olin.

Vappuaatto jatkui Kansallisarkistossa vappumaljalla arkiston henkilökunnan kanssa. Kuulimme myös Kansallisarkiston ylitarkastaja Mikko Nykäseltä viisaita sanoja hänen maljapuheessaan.

Kansallisarkistolta siirryttiin Tokoinrantaan, jossa luvassa oli esimerkiksi tuutorien keksimää ohjelmaa, lipunryöstöä ja fuksivala. Tokoinrannalta siirryttiin ”Mantan” lakitusta todistamaan kansalaistorille ja sitten sinne missä humanistin sielu lepää,

Topelian sisäpihalle siis. Sisäpihalla järjestettiin kovasti kehutut ja ylivoimaisesti vapun parhaat jatkot eli humanistien yhteinen vapputapahtuma. Saimme nauttia livemusiikista ja muiden humanistien lyömättömästä seurasta.

2.5. Vappupäivä

Vappupäivänä Kronos koontui kaivopuistoon pikniköimään. Suurta actionia ei sattuneista syistä ollut ja väsymys oli käsinkosketeltavaa. Onnellisia olimme silti.

Kevääseen mahtui myös paljon Kronoksen tapahtumia joihin allekirjoittanut ei valitettavasti päässyt kameransa kanssa heilumaan. Vielä enemmän oli sellaisia tapahtumia, joissa kuvaus jäi lukuisista mahdollisista syistä vähemmälle tai unohtui kokonaan. Tällaisia tapahtumia olivat esimerkiksi Kronoksen eduskuntavierailu, lukuisat hissakahvit, rakkaan opiskelijahuoneemme siivous ja hallituksen virkistäytyminen, Wäinö III:n hautajaiset ja muistotilaisuus, kulttuuri- ja liikuntaohjelma Seurasaarella ja historian opiskelijoiden ja henkilökunnan yhteinen kevätjuhla.

Runot

Kamilla Kolimaa

syntymäpäivälähestyy ja niin sinäkin ja vääntelehdin
 syntymäpäivälähestyy enkä tiedä mitä tehdä itselläni
 näin painajaisen jossa kolme vuotta oli viety ja täytin kaksikymmentäviisi
 Kadonnutta aikaa etsimässä jne.
 joulupuuro vaihtuu mämmiin ja mämmi tippaleipään ja simaan
 sima juhannussalkoon
 yhteishaku työnhakuun
 ja ystävät yksinoloon
 syntymäpäivälähestyy ja mietin mistä tulevaisuuden rahat
 mistä tulevaisuuden psykoanalyysi ja klamydiatesti
 mistä tulee vaiisuus Mistä tulevaisuus
 Harjussa ilma seisoo selkä suorana omin jaloin—sen omin jaloin selkä suorana ja
 vaatii verot ohikulkijoilta
 lokeista kukaan ei uskalla koskea sen jäätelöön
 se on terävarajainen ja Sensuelli, terävasanainen
 itseään paljasteleva, sentimentaalinen, murea, eksentrikko—plastisiteetiltään
 eksponentiaalinen
 sillä on vikkelä kelkka ja pakoreitit mietittynä
 ja vuodenympäri karvalakki kainalossa kylmäavarten
 se on varteenotettava ja kuitenkin kukaan ei ota sitä varten (lainaa)
 ja se sanoo vihaavansa kaikkia vaikka oikeasti rakastaa niitä
 se siis valehtelee
 @>-->--

Kamilla Kolimaa

unessa menen kahville saatanan kanssa ja se loukkaantuu hirveästi niistä kom-
 menteista
 unentapaisessa muutan nimen ja muutan pariisiin ja rakastun niin että kaikki
 menee ja sanon Kaikki meni!
 ja niimpä alan nälkätaiteilijaksi
 teen nälästä taidetta ja esitän sen tyhjänä vatsalaukku-installaationa
 sellaisena jossa olisi leipää ja piimää ellei laukku nauttisi tyhjyyttään
 minä nautin tyhjyyttäni
 Irwin Goodman -hapsulaukun tapaan—sillä minkätahansa nälkä on tunnepaletin
 vesiväreistä kylläisin
 minä kannan sitä mukana sohvilla ja ristikirkoissa ja riisun sen kuten herrasmies
 hattunsa kirkkoon käydessään
 Hamletissa tämä ei saa syötyä Ofelian takia

Kamilla Kolimaa

Hysteria ja melankolia
 runkata ja itkeä
 Voidaanko paistaa muurinpohjalettuja? isä kysyy sen isältä jonka silmät vesittää
 verta
 muurinpohjalla jonka isänisä rakensi omin käsin
 minä syön kaiken ennen kuin vieraat saapuvat ja kiroan sen päivän kun lähetin
 kutsun
 syön pöydän ja tuolit ennen vieraiden saapumista ja ne istuvat räsymatolle selät
 limassa
 syön toisten kaskut
 oluenkinhajuisten leikkitaiteilijoiden sanat pistelen poskeen ja varsinkin sinun
 kaikki surkeat
 sanat, ne syön allspicen kanssa kunnes niitä ei enää ole eikä muistoasi
 tulen ottaneeksi nätitkin jääpuikot räystäältä
 ja päiväunet työn edestä ja hatkat pehmeästäkin sylistä jos sen omistaja on mies-
 lapsi (manchild)
 otan parhaat palat päältä ja otan sen mikä on helppoa ja kevyttä ja hauskaa (kol-
 men H:n
 sääntö) hikeä saa olla)
 epäironinen yhteiskunnan vihollinen
 ei suinkaan Ihmiskunnan mutta yhteiskunnan
 käytän loppuun
 kaikki kadut kuljen ikäänkuin ne olisivat kylmiä
 Helteessäkin odotan sitä
 ja sitten otan ja lähden (vapaamatkustan)

Kamilla Kolimaa

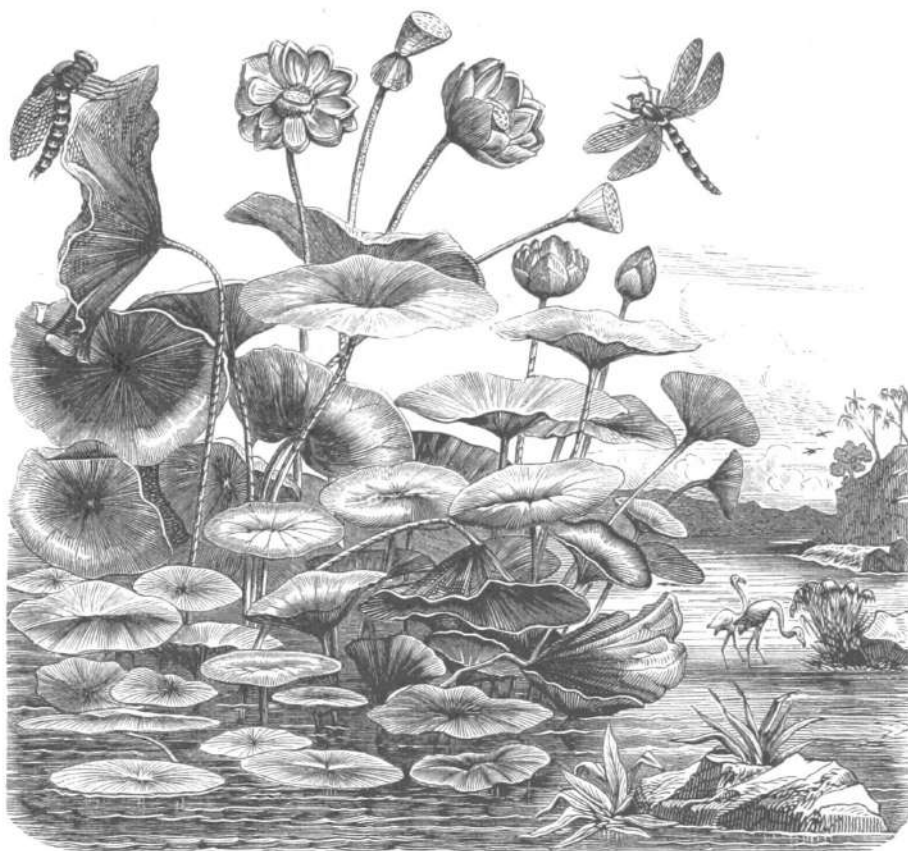
@>-->--
 Nyt
 aikuiset
 puhuvat
 paitsi
 että
 ne
 eivät
 puhu
 @>-->--

Kamilla Kolimaa

kukat haisee sellaisen keijupojan kuselta joka ottaa ruman tatuoinnin rintaan ja
 yrittää streittaa (xd lol)
 iltakävelyllä en ajattele ketään kun pudotan seksitautitestin postilaatikkoon baari
 täydentää itseään ihmisillä ja kukka ilmassa itseään
 ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö tutkii näytteen ja merkitsee minut terveeksi
 näen raskaanaolevan koiran
 ja maalareita maalaamassa uusia toimistotiloja
 ne ovat taidemaalareita jotka peittävät taloja leipätyökseen
 minun on keksittävä jotakin
 minulla ei riitä näkö hävittäjälentäjäksi
 saisispa wilmamerkinnän
 ehkä puren pään irti parittelun jälkeen
 koira istuu baarijakkaraalla

toimistotiloja makaa vapaana valtavia määriä jokakorttelissa
toimistotiloissa ei saa asua mutta niitä on vapaana valtavia
ohitan äidin nuoruudentalon ja sen nuorivanha-aave huitoo akkunasta ja huutaa
Juokse henkesi edestä Nyt! vielä ehtii!

Kronikalle voi nyt lähettää juttuja anonyymillä lomakkeella! Pyrimme lomakkeen avulla monipuolistamaan sisältöämme ja madaltamaan kynnystä osallistua Kronikkaan. Linkki lomakkeeseen löytyy Kronikan instagram-tililtä ja Kronikan Whatsapp-ryhmästä. Luethan lomakkeesta löytyvät ohjeet tarkasti ja muistathan, että noudatamme myös anonyymissä lomakkeessa turvallisemman tilan periaatteita. Pidätämme oikeuden olla julkaisematta Kronikkaan soveltumatonta sisältöä.

Pula-ajan porkkanapyörökät

Salla Niemelä

123 sotavuosien ruokaohjetta esittelee ruokalajeja ajalta, jolloin sotatilanne vaikutti ihmisten ruokailutottumuksiin. Tuttuja ruoka-aineita korvattiin saatavilla olleilla aineksilla, mikä näkyy myös teoksen reseptien luovuudessa: mukana on esimerkiksi nokkosmuhennosta ja voikukanlehtisalaattia. Lukija voi löytää teoksesta myös yllättävän tutunoloisia ruokalajeja. Tällä kertaa kokeiluun päätyivät porkkanapyörökät, jotka muuntuvat helposti myös kasvisruokavalioon sopiviksi.

Porkkanapyörökät

Määrä: Porkkanapyörököiden koosta riippuen noin 15

Valmistusaika: 40 min

7 dl perunoita

4 porkkanaa

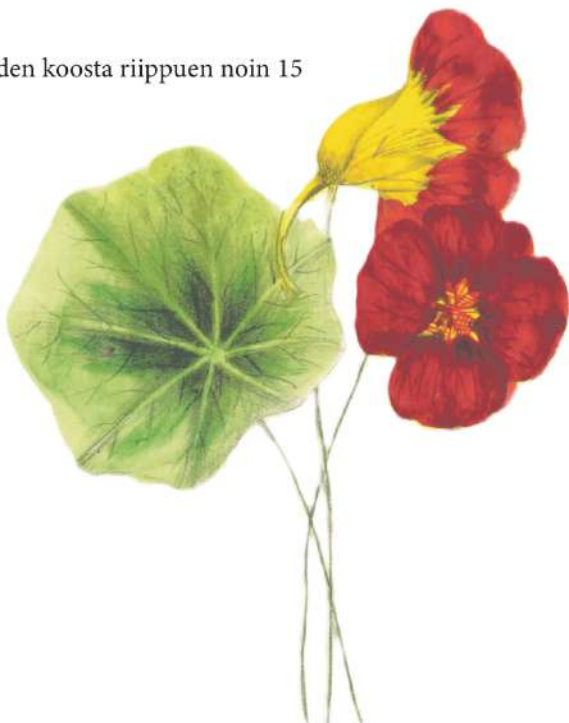
0,5 dl maitoa

suolaa ja pippuria

1,5 dl leipäraastetta

1,5 rkl rasvaa

(1 muna, jos on)

Perunat ja porkkanat keitetään pehmeiksi, kuoritaan ja survotaan muhennokseksi. Maito ja muna sekoitetaan joukkoon, maustetaan ja muovataan litteitä pyörököitä, jotka käännellään leipäraasteessa ja paistetaan kauniin ruskeaksi. Tarjotaan puolukkahillon kera.

Resepti:

Kallioniemi, Jouni: 123 sotavuosien ruokaohjetta. Vähäheikkilän Kustannus 2006.

Puolukkahillo tuo annokseen sopivasti kirpeyttä

Eriarvoisuuden ihannoointia? – huippuarvosana- ja eliittikoulu- diskurssin ongelmia

Vilma Vares

Eliittikouluiksi määritellään usein tietty määrä arvosanoiltaan parhaita kouluja. Toisaalta nimityksen voi saada mikä tahansa arvostettu akateeminen oppilaitos, jota pidetään syystä tai toisesta parempana kuin muita kaltaisiaan. Suomessa käsite viittaa tyypillisesti lukioihin, mutta kansainvälisesti myös korkeakouluihin. Eliittikoulun ajatellaan takaavan opintomenestyksen, mahdollistavan huippuluokan arvosanat ylioppilaskirjoituksissa, ojentavan opiskelupaikan hakupainealta ja tarjoavan lopulta menestyksekkään tulevaisuuden. Todellisuudessa tilanne on monimutkaisempi, mitä median diskurssit eivät aina huomioi.

Kun alan kuin toisen valmistujaiset lähestyvät, mediassa aletaan verrata niin eri oppilaitosten kuin yksittäisten opiskelijoiden arvosanoja keskenään. Eniten laudatureita ylioppilaskirjoituksissa saaneita haastatellaan jo koetulosten julkistamisen yhteydessä. Tämän jälkeen on perinteisesti tuotu esille myös kertomuksia opiskelijoista, jotka ovat kokeneet hankaluuksia opintojensa aikana, ja joiden arvosanat eivät ole hiponeet taivaita – toisin sanoen samaistuttavia kertomuksia vastapainoksi ylisuorittamisen ihannoimiselle.

Suomessa erityisesti lukiomaailmaa vaivaava eliittikouludiskurssi aiheuttaa paineita jo peruskoululaisille. 14–15-vuotiaat yläkoululaiset stressaavat siitä, riittääkö heidän keskiarvonsa lukioon, jonka keskiarvoraja hipoo taivaita. Nykyään myös peruskoulujen maineita ja arvosanoja vertailevia uutisia voi ilmestyä jo kauan ennen touko-kesäkuiden vaihdetta: esimerkiksi Yle julkaisi 15.4.2024 hakukoneen, josta voi katsoa, kuinka suuri osuus yksittäisten yläkoulujen tai tietyn kunnan oppilaista on hakenut lukioon tai ammatilliseen koulutukseen.

Huippuarvosanadiskurssi ja puhe eliittikouluista on monilla tavoilla ongelmallista. Se luo, vahvistaa ja ylläpitää opiskelijoiden opinnoistaan ja arvosanoistaan kokemia paineita, minkä lisäksi se lisää opiskelijoiden keskinäistä vertailua. Uutiset asettavat ylistämänsä koulut ja opiskelijat ihailtavan esimerkin asemaan ilman, että huippuarvosanojen merkitystä ja tarpeellisuutta arvioitaisiin kriittisesti. Vain harvoin huomioidaan tapauksia, joissa suorittaminen aiheuttaa pahoinvointia tai kumpuaa siitä.

Eliittilukioista puhutaan mediassa ihannoivaan sävyyn, mutta harvoin pohditaan kriittisesti, miten ne oikeastaan syntyvät. Niiden synnyssä itse koululle on annettu liian suuri painoarvo, jolloin ei ole huomioitu opiskelijoiden omaa työpanosta oppimisen eteen. Opettajien tekemä työ on arvokasta, mutta tietyn pisteen jälkeen sen merkitys opiskelijoiden oppimistulosten kannalta vähenee.

Suomessa aineenopettajat ovat lähtökohtaisesti saaneet sisällöltään yhtenevän, laadukkaan yliopistokoulutuksen tai muun korkeakoulutasoisen koulutuksen, joka antaa heille pätevyyden opettaa lähes kaikissa kouluissa. Erot opettajien osaamisessa näkyvät tällöin vahvimmin tilanteissa, joissa koulu noudattaa eri opetussuunnitelmaa tai opettaa jollain muulla kielellä kuin suomeksi tai ruotsiksi. Opetus lukioissa

on siis useimmiten tasokasta ja tasalaatuista, oli niiden keskiarvoraja mikä tahnassa. Merkittävät erot opetuksen laadussa voivat perustua muun muassa eri oppiaineiden painotuksiin – on esimerkiksi perusteltua ajatella, että valtakunnallisen erityistehtävän saanut kuvataide- tai urheilulukio tarjoaa laaja-alaisemmin näiden aineiden opetusta kuin muut lukiot.

Opettaja pystyy vaikuttamaan parhaiten sellaisten opiskelijoiden oppimiseen, joilla on valmiudet ja motivaatiota oppia, mutta tarvitsevat apua näissä eivätkä pääsisi samoihin oppimistuloksiin itsenäisen opiskelun kautta. Eliittilukioihin päätyvillä opiskelijoilla on puolestaan tyypillisesti jo valmiiksi poikkeuksellinen hyvät opiskelutaidot sekä valmiudet ja motivaatiota oppia oma-aloitteisesti ja itsenäisesti vaaditut asiat (ja usein enemmän), jolloin taitava ja innostava opettaja voi edesauttaa oppimista. On siis ristiriitaista ajatella, että itse eliittikoulu yksin mahdollistaisi arvosanat, joita sen opiskelijat ovat saaneet jo peruskoulussa.

– – on erittäin mielenkiintoista, että opiskelijoiden korkeat arvosanat määritellään koulun ansioksi, kun taas matalia arvosanoja pidetään opiskelijan itsensä syynä.

Se, mistä lukioista miltä paikkakunnilta median haastattelemat kymmenen laudaturin ylioppilaat ovat usein valmistuneet, heikentää myös mielikuvaa eliittilukioista ehdottomina menestyksen takaajina. Tyypillisimmin kyseiset ylioppilaat ovat kotoisin pieniltä paikkakunnilta ja he ovat valmistuneet ainoasta paikallisesta lukioista, joka ei ole pienen kokonsa takia pystynyt välttämättä tarjoamaan kaikista syventävistä kursseista tuntiopetusta. Tämä tarkoittaa sitä, että heidän on voinut olla pakko suorittaa suuri osa kursseista itsenäisesti tai he ovat tehneet näin täysin

omasta tahdostaan. Itse koulu ei automaattisesti luokaan menestystä tapauksissa, joita mediat nostavat esille.

Eliittikoulu syntyy siis, kun jo valmiiksi korkeita arvosanoja saavat oppilaat päätyvät opiskelijoiksi kouluun, joka saa opiskelija-aineiksensa ja korkean keskiarvorajansa vuoksi eliittikoulun maineen. Tämän valossa on erittäin mielenkiintoista, että opiskelijoiden korkeat arvosanat määritellään koulun ansioksi, kun taas matalia arvosanoja pidetään opiskelijan itsensä syynä.

Siitä, kuinka lukion opiskelija-aines luo sille eliittikoulun maineen, on monia esimerkkejä. Keskustelu rajoittuu usein pääkaupunkiseutuun, mutta vastaavia tapauksia on ollut koko maassa – kuten Tampereella, missä kävin itse koulua. Muun muassa Kalevan lukiolla ja Tampereen yliopiston normaalikoululla eli Norssilla oli vielä 2000-luvun alussa maine matalan keskiarvon lukioina, mutta nyt molempien keskiarvorajat ovat olleet vuodesta toiseen reippaasti yli 8 tai hiponeet yhdeksää.

Muutos perustuu molempien tapauksessa koulun maineen, ei opetuksen laadun muuttumiseen. Peruskoululaiset esimerkiksi huhuavat, että Kalevan lukiossa tarjottaisiin parempaa ruokaa kuin muualla, minkä lisäksi koulu on voittanut toistuvasti paikallisen parhaan penkkarijulistein kilpailun. Norssin kohdalla muutosta selittää koulun muutto Nekalasta, hieman syrjästä Tampereen keskustasta, Tampereen yliopiston keskustakampuksen kupeeseen. Samalla koulu alkoi mainostaa itseään entistä enemmän ”jatkohteytenä yliopistoon”.

Paikallisten eliittikoulujen keskiarvorajat ovat voineet kuitenkin joskus myös laskea. Esimerkiksi Tampereen lyseon lukio, tuttavallisemmin Rellu, on tunnettu Tampereella niin sanottuna korkean keskiarvon lukiona. Vuonna 2021 sen yleis-

linjan keskiarvoraja oli 9,25, mitä pidettiin poikkeuksellisen korkeana. Aiheesta kirjoitettiin juttuja toisensa perään, kun vuonna 2022 se oli 5,33. Lukioon ei ollut ollut tarpeeksi hakijoita, sillä edellisvuoden korkea keskiarvoraja ja mielikuvat koulun suorituskeskeisyyteen kannustavasta ilmapiiristä olivat karkottaneet hakijat tiehensä. Tampereella tapaukselle naureskeltiin ja sitä pidettiin esimerkkinä siitä, ettei eliittikoulun maine ole lukiolle aina eduksi.

Eliittikoulun opiskelijat voivat luoda kouluun ilmapiirin, joka kannustaa tavoittelemaan korkeita arvosanoja ja antamaan sekä itselle että toisille rauhan opiskella tunneilla. Kuitenkin opiskelijoiden keskuudessa voi esiintyä paljon arvosanojen ja tulevaisuudensuunnitelmien keskinäistä vertailua, mikä aiheuttaa paineita. Ympäristössä, jossa moni saa kokeesta arvosanan 10, jo arvosanat 10- tai 9½ voivat aiheuttaa opiskelijalle huonommuudentunteen, puhumattakaan alemmista arvosanoista. Lisäksi kouluissa voi syntyä ryhmäpaine kirjoittaa lukuisia ylimääräisiä aiheita ylioppilaskirjoituksissa, koska sen ajatellaan parantavan mahdollisuuksia saada opiskelupaikka.

Eliittikoulu on näin kaksiteräinen miekka, jossa opiskeleminen voi lopulta tuottaa opiskelijalle enemmän harmia kuin hyötyä

Näin on kuitenkin vain harvoin, jos koskaan; sen sijaan se aiheuttaa opiskelijalle turhia paineita ja kohtuuttoman työmäärän. Eliittikoulu on näin kaksiteräinen miekka, jossa opiskeleminen voi lopulta tuottaa opiskelijalle enemmän harmia kuin hyötyä.

En itse käynyt eliittilukiota, vaan ”eliittiylikoulun” – minkä takia en halunnut eliittilukioon. Opettajat kertoivat ylpeinä jo seitsemäsluokkalaisille, kuinka edellisistä

yhdeksäsluokkalaisista 70 % tai useampi oli mennyt lukioon. Ylen hakukoneen perusteella on mahdollista, että osuus on voinut olla jopa suurempi, ja osuus oli tänä vuonna yli 80 %. Opettajat olivat vaativia, mitä he perustelivat sillä, että vaativuus valmistaa oppilaita selviämään lukiossa. Ammatillisista koulutuksista tai kaksois-tutkinnoista ei sen sijaan puhuttu lähes ollenkaan kaikille yhteisessä opinto-ohjauksessa. Oppilaitoksia suositeltiin oppilaille sen perusteella, mikä oli heidän lukuaineiden keskiarvonsa – ei sen perusteella, mikä heitä todella kiinnosti.

Koulun maine näkyi myös muilla tavoilla sen ilmapiirissä ja oppilaiden hyvinvoinnissa. Vaativuus johti siihen, että monet panostivat pakolla aineisiin, jotka eivät heitä kiinnostaneet, sillä he pelkäsivät tulevia kokeita ja saattoivat saada paniikkikohtauksia jopa mahdollisten pistokokeiden takia. Opinnoissa jaksamisesta tai mielenterveysongelmista puhuminen nähtiin täysin yksityisasiana, minkä vuoksi moni ei saanut näihin tukea. Keskiarvoni oli kaikista korkeimmillaan yläkoulussa, mutta pidän näitä vuosia muutoin tähänastisen elämäni pimeimpinä.

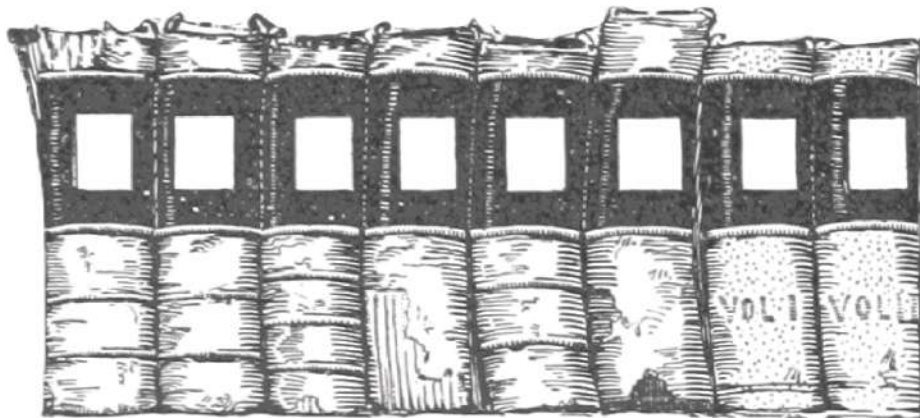
Hain peruskoulun jälkeen taidelukioon, josta kirjoitin ylioppilaskirjoituksissa tavoitteitani paremmin ja pääsin yliopistoon, jonne pääsystä en ollut uskaltanut edes haaveilla. Pärjäsin siis opinnoissani hyvin, vaikka koulua ei nimitetty eliittikouluksi, ja koulun ilmapiiri hyväksyi sekä ahkeran opiskelemisen että taiteellisiin kiinnostuksiin keskittymisen – tai ehkä juuri siksi.

Eliittikouludiskurssi kertoo lopulta huolestuttavasta suunnasta, joka suomalaisessa koulutuspolitiikassa on jo osin otettu. Suomi on voinut pitkään todeta ylpeänä maailmalla, kuinka kaikilla on tasa-arvoisen mahdollisuudet laadukkaaseen opetukseen kouluissa. Puhe eliittikouluista puoltaa kuitenkin huolestuttavan paljon maksullisen, henkilökohtaista menestystä toisten kustannuksella tavoittelevan kou-

lutuksen ihannointia – erityisesti, kun huomioidaan poliittiset päätökset leikata koulutuksesta ja sen mahdollistavista tuista. Medialla on oma osuutensa ilmapiirin ylläpitämisessä, sillä nykyinen huippuarvosana- ja eliittikouludiskurssi oikeuttaa tilannetta.

Toivon, että ilmapiiri eliittikouluissa ja erityisesti omaa yläkouluani muistuttavissa kouluissa muuttuisi. Nykyään koulujen ilmapiiri sillä luo niin niissä opiskeleville kuin niihin hakeville turhia paineita, jotka voivat pahimmassa tapauksessa vaikuttaa negatiivisesti opiskelijan syvimpään omanarvontunteeseen. Koulun pitäisi olla paikka saada oppia uutta, löytää omat vahvuutensa ja kiinnostua mitä odottamattomimmista asioista, ei rapauttaa lasten ja nuorten itsetunto. Uskon, että jos diskurssit mediassa kääntyisivät, tähän olisi enemmän paineita puuttua.

Kun seuraavan kerran luen uutisen 10 laudaturin ylioppilaasta, en halua olla vihainen toisen menestykselle tai verrata sitä omaani. Haluan sen sijaan kysyä, miksi elämme kulttuurissa ja yhteiskunnassa, jossa asia edes ylittää uutiskynnyksen.

”Jeesus tulee, oletko valmis?” ja muita algoritmin viestejä

Katri Pihlström

Huhtikuussa Instagram päätti sieluni tarvitsevan pelastusta.

Avataan hieman. TikTokin koukuttavuuden vuoksi olin poistanut sovelluksen puhelimeltani, jolloin eksyin dopamiininälässä selaamaan päivittäin Instagramin Reels-sivua, vastaavaa lyhyisiin pystysuoriin videoihin perustuvaa loputonta sisältöä. TikTokin algoritmi on pelottavan hyvä, ja oppii käyttäjästään kaiken – suhteettoman usein TikTok on suositellut minulle videoita teemoista, jotka olen sanoittanut itselleni vain päiväkirjassa tai alitajunnassa. Instagramille syvimät pohdintani olivat kuitenkin hieman vieraampia, ja kokeilukenttää oli siis enemmän. En kuitenkaan tiedä, miksi juuri minut valittiin kohteeksi digitaaliselle kristilliselle lähetystyölle. Tulen hyvin tavallisesta, kulttuurillisesti kristitystä mutta melko sekulaarisesta perhetaustasta. Vaikka oma suhteeni kirkkoon ja uskontoon on monimutkainen, vaikka uskonto on minusta äärimmäisen kiinnostava kulttuurillinen ja yhteiskunnallinen teema, en mielestäni ole antanut Instagramin omistavalle Metalle minkäänlaista syytä ajatella, että haluaisin hauskoja pikku videoita iltapäivisin selatessani päätyä kristillisen markkinoinnin kohteeksi.

Videot alkoivat pienestä. Myönnän nauttivani joskus salaa somevaikuttajien esteettisesti hykerryttävistä ja ihoinhoitotuotteiden väripalettia myöten kuratoiduista päivä- tai aamurutiinivideoista, jääkahveista ja smoothiekuuloista, pastellikynillä korostetusta opiskelumotivaatiosta. Ensimmäiset videot olivat siis tätä samaa genreä, mutta visuaalisesti miellyttävän pilateksen, aamupalan ja kiitollisuuspäiväkir-

jan lomaan oli mahdutettu myös tuokio rukoilulle tai Raamatun lukemiselle. Kristityissä sisällöntuottajissa ei tietenkään itsessään ole mitään pahaa – uskonto voi olla tärkeä osa ihmisen elämää, ja näkyä myös somepresenssissä. Nämä videot ohitin siis olankohautuksella tai lähettämällä muutamia huumorimielessä ystäväilleni (”siis miks ig suosittelee mulle tällasta girlboss bible study sisältöä ??”).

Jälkiviisaana juuri videoiden jakaminen oli varmaankin merkittävin tekijä, joka sai algoritmin tarttumaan minuun. Sisältö meni hieman syvempään päätyyn, esimerkiksi kristilliseen parisuhdesisältöön (”People who serve God together stay together!”) ja vinkkeihin Jumalaa pelkävän aviomiehen löytämiseksi. Minulle vakuutettiin, että voin yhä olla harras kristitty, vaikka käyttäisin housuja hameiden sijaan, vaikka kamppailisin siveellisyyden kanssa, vaikka tuntisin suurempaa kutsumusta avioliittoon ja äitiyteen kuin luostarielämään. Näitäkin videoita saatoin yhä lähettää eteenpäin (”oikeesti mitä tää on ?? sillee girl ei hätää nää ei kyl ollu ne mun kaks vaihtoehto”), mutta osaa aloin myös piilottaa näkyviltä saadakseni algoritmin ymmärtämään, että onhan tämä humoristista, mutta en ihan oikeasti ole nyt kiinnostunut.

Lopulta ei enää naurattanut. Minulle alettiin mainostaa eheytyshoitoja ja rokotevastaisuutta. Minulle kerrottiin, että naisen paikka on siveellisenä ja tottelevaisena vaimona ja Jumalan sanaa lapsilleen opettavana äitinä. Minulle alettiin listata merkkejä siitä, että Jeesus on tulossa takaisin – salaliittoteorioita muistuttavat videot nojasivat pseudotieteeseen ja tulkitsivat ilmastonmuutoksen, Lähi-Idän kriisit ja yhteiskunnan sekularisoitumisen varmoina merkkeinä siitä, että tuomiopäivä on lä-

hellä. Viesti oli koko ajan sama: omista elämäsi Jumalalle nyt, tai joudu kadotukseen.

Nämä jumalalliset viestit onnistuivat lähinnä karkottamaan minut hetkellisesti pois Instagramista. Jäin kuitenkin väkisinkin pohtimaan, mitä olisi tapahtunut, jos olisin päätenyt syvemmälle tai ollut hieman alttiimpi sisällön vaikutukselle. Lumipalloe-fektin tavalla toimiva sosiaalisen median algoritmi kohti äärioikeiston piiriä ei ole uusi ilmiö, ja itseäni puistattaa hieman ajatus siitä, miten viattomat aamuruutivideot johdattivat minut muutamissa viikoissa salaliittoteorioihin ja konservatiivisen kristilliseen fundamentalismiin. En myöskään ollut yksittäistapaus: matka raamatullisen Instagramin syövereihin on tapahtunut useammalle kuin yhdelle ystävästäni, eikä luultavasti ole liioiteltua uskoa sen olevan laajempi ilmiö.

Internetin vaaroista on varoiteltu lapsille jo vuosikymmenten ajan, mutta dopamiiniloukut ja yhä tarkemmiksi kehittyvät sosiaalisen median algoritmit nostavat pöydälle myös uusia uhkia, joita lapsuuden olohuoneen kotitietokoneen ääressä ei olisi osannut edes kuvitella. Kesän alkaessa pelkään hieman sitä, mitä pääni menoksi tällä kertaa keksitään täyttämään ylimääräistä aikaa – aina en voi tietää, kuinka altis vaikutuksille olen, minkä vuoksi omaan kriittiseen ajatteluun tulisi jopa kymmenen sekunnin videoita selatessa voida luottaa. Kukaan ei ole algoritmien agendoille täysin immuuni. Yhden asian tiedän kuitenkin nyt varmasti: mikäli pelastusta on olemassa, TikTokin ja Metan luoma dystooppinen algoritmi ei voi sitä minulle antaa.

